

KADİR GECESİ'Nİ DEĞERLENDİRME YOLLARI

Hız. Peygamber (sa) Kadir Gecesi'nin hangi gece olduğu kesin olarak bildirmemiş, ancak; "**Kadir Gecesi'ni Ramazan'ın son on günü içinde arayınız!**"¹, "**Kadir Gecesi'ni Ramazan'ın son on günündeki tek gecelerde arayın!**"² ve "**Kadir Gecesi, yirmi yedi veya yirmi dokuzuncu gecedir. O gece yeryüzünde melekler; taş, çakıl adedinden çok olur.**"³ buyurmuştur.

Hız. Peygamber (sa) Ramazan'ın son on gününü; "Ramazan'a hürmet eden ve Ramazan'da gayret eden Müslüman kullarının cehennemden azad olma zamanı" olarak tarif etmiştir. Yani cehennemlik suçları olduğu halde, Allah tarafından affedilerek bağışlanıp, cehenneme düşmekten kurtulup azad olacakları zamandır. Onun için bu son on günde bütün müslümanların, gayretini daha da arttırması, en üst düzeye çıkarması lazımdır. Ülkemizde Ramazan'ın başında vakit namazlarında ve özellikle teravih namazlarında camiler tıklım tıklım dolmakta iken bu oran Ramazan'ın ortalarında azalmakta, sonuna doğru ise en az düzeye ulaşmaktadır. Halbuki bunun tam tersi olmalı, özellikle de son on günde aşırı bir gayret içinde olunmalıdır. Yarışların da sonuna doğru, tüm yarışçılar gayretlerini daha da arttırırlar. Birinci olmak için bütün güçleriyle çalışırlar. Biz de öyle yapmalı, gayretlerimizi arttırmalıyız.

Allah Teala bir takım hikmetlere dayanarak diğer tüm mübarek gecelerin zamanını kesin olarak belli ettiği halde yılın en önemli gecesi olan Kadir Gecesi'ni gizli tutmuştur.

Kadir Gecesi'nin Ramazan ayının son on gününün gecelerinde veya onların da tek gecelerinden birinde olduğu hakkındaki çeşitli rivayetlerden çıkan sonuca göre bazı âlimlerimiz Kadir Gecesi'nin, seneden seneye Ramazan'ın son on günü içerisinde Allah tarafından her yıl değiştirildiği sonucuna varmışlardır. Sonuç olarak bize düşen Ramazan'ın, özellikle son on gününün tüm gecelerinin en güzel şekilde ihya etmeliyiz ki inşallah Kadir Gecesi'ne isabet edelim. Zira Hız. Peygamber (sa) Medine'de vefatına kadar her yıl, bu son on günde itikâfa girerek Kadir Gecesi'ni kesin olarak ihya etmiştir.

Onun hangi gece olduğunun açıklanmaması, hem müslümanları bu ayda sadece bir gece ibadet etme tembellik ve kolaycılığında korumak, hem de o gecenin bereketini yakalama gayretini telkin etmek içindir. Bu gecenin şeref ve değerinden yararlanmak isteyen, Ramazan'ın her gecesini Kadir gecesiymiş gibi değerlendirmeye çalışmalıdır. Bu da onların çok hayır kazanmasına vesile olacaktır. Nitekim ariflerden biri; "**Her geceni Kadir; her geleni Hızır bil**" demiştir.

KADİR GECESİ'Nİ İHYA ETMEK İÇİN NELER YAPMALIYIZ?

1. Kadir Gecesi'ni ihyâ etmenin en kesin, en karlı, akıllıca ve sünnete uygun olan şekli, i'tikâfa girmektir. Ramazan'ın son on gününü camide geçiren bir kişi; geceleri uyumamak ve devamlı ibadetle meşgul olmak suretiyle Kadir Gecesi'ne kesin olarak rastlamış olmaktadır. Peygamberimiz her Ramazan'ın son on gününde i'tikâf etmiştir. İtikâfa giremeyenler de hiç olmazsa 1-2 veya 3 gün girebildiği kadar girmelidir. Hiç fırsat bulamayanlar hiç olmazsa her gün günde bir iki saat, günde yarım saat.. i'tikâf niyetiyle camiye girip ibadet ederek bu sünnete uymalı, i'tikâfın feyiz ve bereketinden yararlanmalıdır. Bunu da yapamayanlar 5 vakit namaza camiye gittiklerinde camiye girerken "İ'tikâfa niyet ettim" diyerek camiye girerlerse, camide buldukları süre kadar i'tikâf sevabını alırlar. Kadınlar ise evlerinin mecsid olmaya uygun bir yerinde i'tikâfa girebilirler.

2. Üzerinde namaz borcu olanlar hiç değilse birkaç günlük kaza namazı kılmaları, kaza namazı olmayanlar ise bol bol nafil namaz kılmalıdır. Mutlaka yatsıdan sonra sünnet olan Teravih Namazı kılınmalı, ayrıca seher vakti sahur için kalkıldığı zaman 8 rekat teheccüd namazı kılınmalı veyahut ta 4 rekat teheccüd namazı kılıp arkasından da 4 rekat tesbih namazı kılınmalıdır.

3. Duaların kabul edildiği bu gecelerde bol bol dua ve istiğfar edilmelidir:

Duanın yapılma şekline dikkat edilmeli; Öncelikle Allah'a hamd etmeli; "Elhamdü lillâhi Rabbi'l âlemin" ve Peygamberimize salâtü selâm getirdikten sonra duaya başlamalı, duadan sonra da gene salât ü selâm getirilmelidir. Zira iki salât ü selâm arasında yapılan dua makbul olur.

Kulun Rabbine en yakın olduğu zaman, secde halidir. Onun için biz de dualarımızın bir kısmını secdede yaparsak daha güzel olur. Namazda secdede Türkçe dua yapılmaz. Namazın dışında secdeye varıp tesbih çekilebilir ve Allah'tan neler isteyeceksek isteyebiliriz. İnsanın kendisi için dua etmesi hakkıdır, güzeldir. Elbette kendisinin ahireti ve dünyası için istemelidir. Özellikle anne-babamızı, hocalarımızı duadan unutmamalıyız. Kendisi içinde

¹ Buhârî, Leyletü'l-kadr 3; Müslim, Sıyâm 219.

² Buhârî, Leyletü'l-kadr 3.

³ Ramuz; 368, 3.

başkaları için de güzel şeyler istemek lazım. Allah'ın en süratli kabul ettiği dua, müslümanın müslüman kardeşine, onun gıyabında yaptığı duadır. Bütün müslümanlar; kardeş, dost, yakın, ahabap ve akrabalarına dua etmelidir. Bu durumda karşımızda bir melek "Amin, bir misli de sana olsun" diye bize dua etmektedir. Yani aslında biz başkasına hayır dua ederken, melek sayesinde kendimize de dua etmiş olmaktadır.

RAMAZANIN GECELERİNDE ŞU DUALARI 3'ER KERE OKUMAK TAVSİYE EDİLİR:

Bir kimse, "**Allâhümmağfirîlî ve lil mü'minîne vel mü'minât**" ⁴ (Allah'ım! Beni, erkek ve kadın bütün müminleri bağışla) derse, bütün müminler sayısınca sevap alır.

Bir kimse erkek ve kadın müminlere duada bulunursa, geçmiş gelecek müminler adedince sevap alır. ⁵

Bir kimse günde yirmi beş veya yirmi yedi kere erkek ve kadın müminlere dua ederse, o kimse kendisi için dünyaya rızık ihsan edilen ve duası kabul olanlardan olur. ⁶

NOT: Bu Hadise göre her gün sürekli olarak 25 veya 27 kez kadın ve erkek tüm ümmet-i Muhammed'e duaya devam edersek dünyadaki bütün müminler sayısınca sevap alırız ve duaları kabul olunan mübarek kullardan oluruz inşaallah. Bunun için aşağıda yer alan dualar da anlamı düşünerek her gün okunabilir.

"Duanın en faziletlisi, kulun: "**Allâhümmerham ümmete Muhammedin rahmeten âmmeh**" (Allah'ım! Ümmet-i Muhammed'e umûmî, genel olarak merhamet eyle) demesidir." ⁷

Rabbenâ âtina fid'dünyâ haseneten ve fil'âhîrati haseneten ve ginâ azâbennâr. ⁸ (Ey Rabbimiz! Bize dünyada da güzellik, âhirette de güzellik ver ve bizi cehennem azabından koru).

Hiz. İbrahim'in Duası (Namazda tahiyatta Rabbenâ âtinâ duasından sonra okunur): **Rabbic'alnî mukîmessalâti ve min zürriyyeti, Rabbenâ ve tekabbel duâ'. Rabbenâğfirîlî ve livalideyye ve lil mü'minîne yevme yekûmü'l hisâb.** ⁹ (Ey Rabbim! Beni ve neslimden (gelenleri) de namazı gereği gibi kılanlardan eyle. Ey Rabbimiz! Duamı kabul buyur. Ey Rabbimiz! Hesabın görüleceği kıyamet gününde beni, annemi, babamı ve tüm müminleri bağışla). **NOT:** Burda kendimize, ana babamıza, zürriyetimize, geçmişlerimize, tüm müminlere dua etmemize işaret vardır.

"**Yâ Erhamerrâhûmîn**" (Ey merhametlilerin en merhametlisi olan Rabbim) niyazına memur melek vardır. Kim bunu üç kere derse, o melek der ki: "Allah sana rahmetiyle yöneldi. İşte isteyeceğini." ¹⁰

Bir kimse secdede üç kere, "**Rabbîğfirîlî**" (Rabbim! Beni affet) derse, başını secdeden kaldırmadan mağfîret olunur. ¹¹

Hiz. Peygamber (S) Berat gecesinde şöyle dua etmiştir: "**Allah'ım! Azabından affına, gazabından rızana sığınır, senden yine sana sığınırım. Sana gereği gibi hamdetmekten âcizim. Sen kendini övdüğün gibi yücesin.**" ¹²

Hiz. Aişe (r.anha) şöyle anlatıyor: "Ey Allah'ın Resûlü! Kadir Gecesi'ne rastlarsam nasıl dua edeyim? diye sordum. Rasûlullah (S): "**Allâhümme inneke afivvün tühîbbü'l-afve fağfu annî.**" (Allah'ım! Sen çok affedicisin, affetmeyi seversin, beni affet)" diye dua et, buyurdu. ¹³

Bir kimse sabahleyin, "**Mâ şâallâhü lâ havle velâ kuvvete illâ billah, eşhedü ennallâhe alâ külli şey'in kadîr.**" (Bu mükemmel yaratış, Allah'ın dilediğidir. Allah'tan başka güç ve kuvvet sahibi yoktur. Ben Allah'ın gücünün her şeye kadir olduğuna şahadet eder, inanırım) derse, o günü hayrından nasiplenir ve şerrinden kurtulur. Bunu akşamleyin söylerse o gecenin hayrından nasiplenir, şerrinden kurtulur." ¹⁴

"Bir kimse üç kere; رَبِّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ رَبِّ السَّمَوَاتِ السَّبْعِ وَرَبِّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ

"**Lâ ilâhe illallâhü'l halîmül kerîm, sübhânallâhi Rabbis semâvâtis-seb'î ve Rabbi'l arşî'l azîm.**" (Kendisinden başka hiçbir ilah olmayan Allah, kulları için yumuşak huylu ve cömerttir. Yâ Rabbi! Sen her türlü noksan sıfatlardan uzak ve kusursuzsun, her türlü mükemmel sıfatlarla da vasıflısın. Yedi kat göklerin ve büyük Arş'ın Rabbi'sin) **derse, Kadir gecesine erişmiş gibi olur.**" ¹⁵

NOT: Bu tesbih; Kandil ve Cuma geceleri ile Ramazan ayının tüm gecelerinde 3'er kere okunmalıdır. Kadir gecesi olma ihtimali yüksek olan Ramazanın son on gecesini ise elimizden geldiğince ibadetle değerlendirmeye çalışmakla birlikte, bu duayı o gecelerde de üçer kere okumalıyız ki Kadir Gecesi'ni ihya etmiş sayılalım, tüm hayırlardan mahrum olmayalım. Diğer hadiste ise bu duanın, ölüm haline gelene okunması tavsiye edilmiştir. ¹⁶

Her gün veya gece 100 defa istiğfar etmeliyiz: "Estağfirullahel azîm..." Hz. Peygamber (sa)'in hiç günahı olmadığı halde bize örnek olmak için; "**Ey insanlar! Allah'a tevbe edin. Çünkü ben, günde yüz kere Allah'a tevbe ederim.**" buyurmuştur. ¹⁷

⁴ (Râmûz: 435, 6)

⁵ (Râmûz: 403, 4)

⁶ (Râmûz: 403, 3)

⁷ (Râmûz: 77, 2)

⁸ (Bakara Suresi; 201)

⁹ (İbrahim Suresi; 40-41)

¹⁰ (Râmûz; 130, 9)

¹¹ (Râmûz; 436, 3)

¹² (et-Tergîb ve't-Terhib, II, 119,120)

¹³ (Tecrîd-i Sarih Tercemesi, VI, 314.)

¹⁴ (Râmûz; 436, 2)

¹⁵ (Râmuz; 434, 4)

¹⁶ (Râmuz; 349, 1)

¹⁷ Müslim 4 / 2076.

4. Allah'ı çokça zikretmeli, Kur'an-ı Kerim ve mealini çokça okumalıyız. Peygamberimiz (sa)'e; "Mücahidlerin, oruç tutanların, namaz kılanların, zekat ve sadaka verenlerin ve hac yapanların hangilerinin sevapları daha büyüktür?" diye sormuşlar, o da bu ibadetleri yapmakla birlikte- "**Zikri en fazla olanın**" buyurmuştur.¹⁸

Bu Hadise göre -nasıl namaz dinin direği ise-, zikir de tüm ibadetlerin içinde onları ayakta tutan çelik bir direk mesabesindedir. Yani Allah'ı çok zikreden ve Kur'an'ı çokça okuyup tefekkür eden bir müslüman diğer müslümanlardan kat kat daha fazla ve kaliteli ibadet yapar hale Allah'ın izniyle zikir ve Kur'an sayesinde gelir.

"Zikir, Allah yolundaki infaktan (vermekten), yüz kat üstündür." -Allah yolunda infakta ise 700 sevap vardır.-¹⁹ hadisleri ve Ramazan'da yapılan farz ibadetlerin diğer zamanlara göre en az 70 kat fazla sevap olduğu bilgisine göre Ramazan ayında bir defa "Lâ ilâhe illallah" veya "Allah" diyerek zikreden bir kişi 70.000 X 70 = 4.900.000 sevap kazanmaktadır. Allah'ın rahmeti Ramazan'da bu kadar coşmuşken dilimizi lüzumsuz konuşmalarla meşgul etmek yerine, zikir ve Kur'an'la meşgul olup milyarlarca sevap kazanmak çok daha akıllıca olur. Ayrıca "Ramazan'da Allah'ı çok zikretmek" mağfîret -af- olma sebebidir. En kolay ve sevaplı ibadet olan zikri çok yapmalı.

NOT: Zikir sadece "Lâ ilâhe illallah" veya "Allah" demekten ibaret değildir. Kur'an-ı Kerim'in isimlerinden birisi de "Zikir" dir. Yani Kur'an'ı yüzünden veya ezberden okumak, anlamını meallerden ve tefsirlerden okumak, ayetlerinin manası üzerinde düşünmek ve Kur'an'ı yaşamak da başlı başına bir zikirdir. Kadir Gecesi'nde Kur'an indirildiğine göre Ramazan'da yapılması gereken en önemli iş; Kur'an'a sınıksız sarılmak, onu çokça okumak, okuması zayıfsa öğrenmeye çalışmak, okuması iyiye hatim indirmeye, ezberlerini arttırmaya çalışmak, mukâbeleleri dinlemek, sahih kaynaklardan Kur'an'ın meal ve tefsirlerini okuyarak Kur'an'da Allah'ın bize olan mesajlarını anlamak ve sonra da uygulamak, yani yaşamaktır.

5. Geceleri ibadetle ihya etme sözü, gecelerin büyük kısmını ibadetle geçirme şeklinde anlaşılmalıdır. Peki geceleri ihya etmenin kolay ve pratik bir yolu var mıdır?

Bütün geceyi ihya edenlerden sayılmak için en kolay ve pratik yol, erkeklerin Yatsı ve Sabah namazlarını mutlaka camide cemaatla kılmalarıdır. Camide kılınan namaz, evde kılınan namazdan 27 kat daha sevaplı, şayet Cuma namazı kılınan beldenin en büyük camilerinden ise 50 kat daha sevaplıdır. Ayrıca camiye giderken ve gelirirken attığı her adımdan dolayı; bir günahı affolmakta, bir sevap kazanmakta, bir derece de terfi ederek manevî rütbesi yükselmektedir. Kadınların camide kılma zorunluluğu yoktur. Onlar da Sabah ve Yatsı namazını vaktinde evlerinde kılarlarsa geceyi ihya etmiş olurlar. Osman İbn Affân (ra) şöyle dedi: Rasûlullah (sa): "**Yatsı namazını cemaatle kılan kimse, gece yarısına kadar namaz kılmış gibidir. Sabah namazını da cemaatle kılan kimse ise bütün gece namaz kılmış gibidir**".²⁰

Bu rivayete göre, yatsıyı cemaatle kılan kimsenin kazanacağı sevap; cemaatle kılmadığı zaman gece yarısına kadar namazla, zikirle ve teheccüdle zamanını geçiren kimsenin kazanacağı sevaba denktir. Yatsı namazıyla birlikte sabah namazını da cemaatle kılarlarsa bütün gecenin sevabına kavuşur. Çünkü sabah namazına kalkmak ve o saatte cemaate gitmek, yatsı namazından daha zordur. Bazı kişiler Kadir Gecesi'ni ihya edeceğim diye bazen uykusuz kalıyor, sahur olur olmaz yemeğini yiyor, ondan sonra da evinde sabah namazını kılıp yatıyor. Bu yanlıştır. Sabah namazını camide cemaatle kılmak gereklidir.

6. Her gece bol bol Peygamberimize (sa) salevât getirilmelidir. Ömründe her gün en az 100 defa salavât getiren kişi için Hz. Peygamber (sa); "Her gün bana yüz kere salavât getiren, münafıklıktan ve cehennem ateşinden uzaklaşır ve kıyamet günü şehitlerle beraber olur."²¹ müjdesini vermektedir.

7. Ramazan'ın son on gecesini tümünden ihya etmeye çalışmalıyız. Halkımızın çoğu Kadir Gecesi'ni sadece 27. gece kabul ederek, bu geceyi ibadetle geçirmekte, bu durum kolaycılığa neden olmaktadır. Bu gece Ramazan'ın son 10 gününün geceleri içinde gizli ve saklı olduğuna göre sadece 27. geceyi ihya eden büyük çoğunluk, belki de aslında Kadir Gecesi'ni ihya edememekte ve bu yüzden çok büyük mahrumiyetlere uğramaktadır. En sağlam yol Ramazan'ın bütün gecelerini, özellikle de son 10 gecesini tüm gücümüzle ihya etmeye çalışmaktır. Bu da Recep ayının başından itibaren sürekli gayret edilerek kazanılır. Rasûlullah Efendimizin uygulaması da budur.

Ramazan'ın son gecelerini yoğun ibadetle geçireceğimizden, gündüz bir miktar uyumak bizim gece ibadetinde daha dinamik olmamızı sağlayacaktır.

İmam-ı Gazali Hz.nin şu sözü ise çok manidardır: "Onlar Kadir gecesini arayıp durdular, biz ise o gecenin sahibini.." Yani aslolan geceleri ihya etmek değil, her an Allah ile beraber olarak tüm ömrü ihya etmektir.

¹⁸ Râmûz s, 80, 8.

¹⁹ Râmûz s, 208, 15.

²⁰ Müslim, Mesâcid 260.

²¹ Taberânî